

Hevesvármegye

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP

TARTALOM:

Lévay Mihály vál. püspök, prépost-prelátus Hatvan: A nemzeti hála táblája.

Okolicsányi Imre alispán nyilatkozata a frontharcosokügyében tett indítványunkról.

Báró Radvánszky Albert jubileuma.

Pedagógiai szeminárium Hatvanban.

Dr. visontai Kovách László földbirtokos, Vámosgyörk: Téves címzés.

Az egri izr. „Fillér-egylet” jubileuma.

Beszélgetésünk **dr. Friedl Károly**val, a Hevesmegyei Takarékpénztár igazgatójával.

A „Tesz” érdemkeresztjével tüntették ki **Okolicsányi Imre** alispánt.

A frontharcos szövetség egri fősorozatának alakuló gyűlése.

A földmivelésügyi minisztérium kiküldöttenek előadása a gyümölcsstermesztésről Hatvanban.

Dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona Hatvan: Gyakorlati emberismeret.

† **Jankovics Dezső.**

Régen vérpad ma csak válóok... Régi iratokból elénktárta **Pázmány Lajos**, Heves vármegye főlevéltárnoka.

Beökönyi Viktor földbirtokos Detk: Visszontválasz a „Közegészségügyhöz”.

Muzeumokat a járások székhelyeire.

Soltész Juci Tiszafüred: Halasi csipke.

A Gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok érdekes felterjesztései.

A hatvani frontharcosok szervezésimunkája. Kékes szálló a Mátrában 1000 méter magasságban.

Hungária villamosági R. T. hatvani villamos kiállítása.

HATVAN.
1933. ÁPRILIS HÓ 1.
IV. ÉVFOLYAM 6. SZÁM.

A gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok érdekes felterjesztései.

A vidéki kereskedelmi testületek között a gyöngyösi Kereskedelmi Csarnok vezetősége az elsők között áll a fontos hivatás teljesítésében. Nemcsak szórakozásra nyújt alkalmat termeiben tagjainak, hanem a nehéz gazdasági életben minden alkalmat megragad arra nézve, hogy helyes meglátásaival és javaslataival segítségére siessen az illetékes köröknek a gazdasági életre nézve fontos ügyek megoldásában.

A legutóbbi igazgatósági értekezleten is beható tárgyalás alá vették Barna Dezső igazgatónak két igen fontos javaslatát.

Az egyik a Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara azon határozata ellen való tiltakozás volt, hogy a kamarai illetéket a mai súlyos időben telemelte, ugyanakkor amidőn főtitkárának, dr. Wittich Andornak évi 18.000 pengő nyugdíjat szavazott meg. Ezen felháborító határozatról lapunk hasábjain mi is, elsőként emeltük fel tiltakozó szavunkat, — és a Csarnok igazgatósága, igen helyesen hasonló álláspontot foglalt el — kérve a kamara területén lévő illetékes közegeket hasonló állásfoglalásra, a minisztert pedig a kamara határozatának megváltoztatására.

Barna Dezső igazgató egyhangulag elfogadott indítványát a telefon súlyos tarifájának megváltoztatása ügyében fontos közérdekénél fogva egész terjedelmében az alábbiakban ismertetjük:

„Amióta a m. kir. posta a vidéken bevezette a beszélgetésenként fizetendő telefon tarifát, a közönség körében folyton panaszokdtak a telefon drágasága miatt. Az általános gazdasági helyzet javulásra valószínűsége folytán ma már odajutottunk, hogy számos esetben egyesek még akkor sem veszik kezükbe a telefonkagylót, amikor arra szükségük van, hanem ha a felhívandó nem lakik távol, személyesen keresik fel, vagy üzenetváltással helyettesítik a telefonbeszélgetést. Ma már az a 12 fillér, amelynyibe az egyszeri beszélgetés kerül, lényegesen nagyobb összeget jelent, mint 2-3 év előtt s mindenki nagyon is megfontolja, hogy mikor beszélgessen telefonon.

Budapesten az egyszeri telefonbeszélgetés 14 fillérbe kerül, ám ott a távolságok összehasonlíthatatlanul nagyobbak, mint vidéken s így a két tarifa a vidék hátrányára nincs egymással arányban. Ez a magyarázata annak, hogy míg a m. kir. postavezérigazgatóság által kiadott legutolsó (1932 november 17.) statisztika szerint Budapesten az 1932 októberi telefonbeszélgetések száma csak 0.1 % -al maradt alatta az előző év ugyanazon hónapjának, addig a vidéki telefonbeszélgetések száma 11.4 % -al csökkent. A vidék nem bírja el a 12 filléres tarifát, a telefon a vidéken nem kényelmi s nélkülözhetetlen használati tárgy már, hanem drága luxus.

Ezért csökkent vidéken a telefonelőfizetők száma 6.1 % -al, míg ugyanakkor Budapesten a csökkenés 1 %.

Általános a kívánság, hogy a tarifán mielőbb változtatás történjék. Egyesületünk vezetőségének az érdekeltséggel folytatott megbeszélése alapján az a kérés a t. Kamarához, hogy ebben a tárgyban a m. kir. posta vezérigazgatóságához sürgős felterjesztést intézni méltóztassék.

Az ujonnan megállapítandó beszélgetés díja szerintünk nem lehet 4 filléرنél több. E tarifa befizetése

nem jelentene hátrányt a postakincstárra, mert bizvást remélhető, hogy a beszélgetések száma meghatározódik. E mérsékelt tarifa bevezetése elejét vennie az állomás előfizetők száma további csökkenésének is.

Ha azonban e mérsékelt díjtétel bevezetése ellen aggály merülne fel s a postavezérigazgatóság a postajövedelem csökkenésétől tartana, úgy a következő tarifa bevezetését javasoljuk.

A posta szüntesse meg a beszélgetésenként való telefondíj rendszerét s térjen vissza az általános rendszerre. Közönségünk ezt a reformot látná legszívesebben. Az általános díjtétel annyi legyen, amennyit ma egy-egy telefontárolás jövedelmez, mint átlagot.

Fent hivatkozott statisztika szerint 1932 október havában a vidéki (100-nál több előfizetővel bíró központok) beszélgetések száma 1,125,000 volt, az előfizetők száma 17,900. Ez azt jelenti, hogy 12 fillérré számítva egy-egy előfizetőre átlagban kerekén 6 pengő 30 fillér havi bevétel esik, melyhez hozzáadva a 6 pengő alapdíjat, egy-egy állomás 12 pengő 30 fillér bevételt jelent. A pontos számítás azt mutatja, hogy a posta egész tejeslegesen tért át annak idején a havi 12 pengős általános rendszerrel az egyénekenkénti beszélgetés díjrendszerére, mert a két rendszer pénzügyi eredménye jöformán ugyanaz, megkímélhetette volna magát a számláló készülékek berendezési költségeitől.

Megengedjük, hogy az általános rendszer igazságtalan, mert nem méltányos, hogy az az előfizető, akinek havi beszélgetési száma 100, ugyanannyit fizessen, mint akinek 400 beszélgetése van. Hogy ezt a méltánytalanságot enyhítsük, egy kombinált rendszert hoztunk javaslatba és pedig:

a havi általános díj 100 beszélgetésig	10'— P.
" " " 200	14'— "
" " " 300	18'— "
" " " 400	22'— "

A posta bizonyára könnyen megállapíthatja statisztikája segítségével, hogy lenti rendszer szerint mekkora bevétele lenne, de úgy hisszük, hogy a javasolt tételeken nem fog kelleni lényeges változtatást eszközölni.

Előnye a rendszernek hogy:

a) A közönséget visszaszoktatja a telefon használatához, mert az alapdíjat nem számítva egy-egy beszélgetés 4 fillérbe kerül ugyan, de kenyszerítő, hogy minden megkezdett 100 beszélgetést a következő 100-ig kihasználja.

b) a posta jövedelme változatlan, sőt

c) remélni lehet az előfizetők számának emelkedését.

Kérjük a t. Kamarát, hogy javaslatunk értelmében a Postavezérigazgatóságot megkeresni s hasonló felterjesztésre a társ kamarákat felkérni sziveskedjék.

A Balneológiai Egyesület kiállítása. Az országos Közegészségügyi Muzeumban (Budapest Eötvös ucca 3) április 1-től 30-ig az összes magyarországi tündökről kiállítást rendez a balneológiai egyesület. A mátrahegységi fürdők kiállításának rendezésére dr. Hajdu Béla gyöngyösi orvost kérték fel, akinek ezen nehéz és nagy körülmények között igénylő munkájában Kálmán László, Salamon Mátyás mérnökök, Körössy János és Dániel Miksa tanítók segédkeztek. Körössy Jánosnak a Mátrahegységről készített domborművű munkája a szakférfiak legnagyobb elismerését váltotta ki.

HEVESVÁRMEGYE

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI VÁRMEGYEI LAP
MEGJELENIK HAVONTA KÉTSZER. ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 12 PENGŐ, FÉLÉVRE 6 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 3 PENGŐ

A nemzeti hála táblája.

Írta: Lévy Mihály.

Sok fától alig látni az erdőt. Ez a közmondás teljesedett rajtunk a háború után való időkbén. A nyakunkba szakadt sokféle kötelesség nem kevesebb gondot adott mindnyájunknak, akik hazafiai kötelességeink teljesítése előtt nem akartunk szökdösni.

Ez lehetett oka annak, hogy legelső és legfőbb kötelességünk teljesítése miatt nemleg elhalványult volna lelkünkben. Azok iránt való hálánk lerovását értem, akik hősi életet áldoztak értünk a háborúban. Azok iránt való elengedhetetlen kötelességünk akarok mutatni, akik megrokkantva, sokszor majdnem teljesen munkaképtelen állapotban tértek vissza otthonukba a gyilkoló eszközök borzalmas teréről, vagy az embertelen kínzások fogságából.

Nem régen volt szó a képviselőházban róluk. Hősi halottaink özvegyeiről, árváiról, a háborúba csodás lelkesedéssel indult és onnan megtört egészséggel hazakerült rokkantjainkról.

Azok a halottak értünk haltak meg. Azok a rokkantak értünk hozták meg a legnagyobb áldozatot, amit ember embertársáért meghozhat.

Arckon a megszeppenülés pírjával, szívünkben a szemrehányás keserűségével kell megvallanunk, hogy sok fától nem láttuk meg az erdőt mi sem.

Pedig alázottan kellene fejet hajtanunk lelkiismeretünk vádoló szava előtt, ha látjuk, mit tett a nemzet ezeknek a hősöknek áldozatos nagy cselekedeteiért és mit kellett volna tennie.

A „Salus reipublicae”, a hazának üdve, minden-nél előbbre való, mindenek felett való. Ezt valljuk, ezt hirdetjük. Ezt vallották a mi hőseink is, azért vonultak dalos lelkesedéssel a háborúba. Ezt hirdetik a világ minden táján szanaszét szórt sírhalmok, az ő sírhalmuk. Hirdetik itthon hősi emekkel dekorált rongyos ruhában, kopogó mankókon járó-kelő rokkantjaink, szegénység kenyerén tengődő árváink és özvegyeink.

A Salus reipublicae nagy szó! Szent kötelesség szavai ezek. De okosan felfogva és lelkiismeretesen értelmezve e szavakat, igazán teljesíti-e a nemzet, annak vezetői, a társadalom összessége ezt a szent kötelességet, ha minden erejével nem iparkodik háláját tettekkel is tanusítani azok iránt, akiknek a salus

reipublicae szavak nem annyira az ajkukon éltek, mint inkább a szívükben?

A hálának egy ibolyaszálát nyújtotta most Hatvan képviselőtestülete hőseinknek, amikor a „Hevesvármegye” indítványára egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy közgyűlési termében márványtáblán aranybavésett betűkkel örökíti meg a harctereken elesett, a háborúban megrokkant, a frontokon és hadifogságokban annyit szenvedett véréinknek neveit.

Ez az emelkedett lelkületre valló határozat nem maradhat ismeretlen. Hatvan közönsége állított legelőször emlékszobrot a világháborúban elesett fiainak. Most megint ő lett az első, hogy példát adjon ebben a hazában mindenkinek. Példát arra, hogy ha a szegénységünk és mai nyomorúságos helyzetünk nem is engedi köteles hálánknak abban a mértékben való lerovását azok iránt, akik erre mérhetetlenül nagy érdemükkel rászolgáltak, de annyit megtehetünk és meg is kell tennünk, hogy nevüket áldva adjuk át az utókornak.

Ennek a határozatnak szárnyakat kell öltetnie. Be kell járnia az országot városokat és falvakat egyaránt. Hirdetni, hogy népes városok és kicsiny falvak tanácskozótermének legszebb helyén legyen egy tábla. Nem kell annak márványból lenni Szegények vagyunk. Egyszerű, de *szívről* faragott ikeret, abban *szerező* kézzel beírt sorozata hősi halottainknak, rokkantjainknak, a fronton és fogságban szenvedett testvéreinknek. Ez az egész.

Ki ne értené meg, minő erkölcsi elégtétel ez annak a derék rokkantnak, aki ezt olvassa. Ki ne látná be, mekkora buzdítás ez a jövő nemzedéknek, ha ott látja a becsület tábláján atyjának, testvérének, rokonának nevét? Buzdítás, mert a „Dulce et decorum est pro patria mori”, turpe szenvedni és meg-meghalni a hazáért akkora érdem, hogy nemzedékről nemzedékre csak a hálás szívek legmélyesegesebb kegyeletével lehet arról emlékezni.

Akik megtollasodtak, míg hőseink küzdöttek, akik siboltak (vagy talán ma is sibolnak), míg rokkantjaink emésztő gondok közt töltik életüket, vajjon rá merik-e vetni tekintetüket a nemzeti hálának erre a táblájára? Ne kérdezzük, ők mindent mernek!

De buzduljunk fel mind, akiknek szívében még él a hála. Készítsük el ebben a hazában a hősök tábláját mindenütt. A Mózes két kőtáblája szent jelvény. Isten szavai vannak azokra vésvé.

Tartsuk mi is tiszteletben azt a táblát, amelyről a hazaszeretet hőseinek nevei sugározzák be lelkünkbe Isten szeretete mellé a haza szeretetét is. Nem nagy áldozat, amit kérünk. Mégis értékes áldozat, mert egy nemzet becsületes lelkének háláját fogja hirdetni időtlen időig azok iránt, akiknek ennél többet nem tudunk adni!

Okolicsányi Imre alispán nyilatkozata a „Hevesvármegyé-“nek a front-harcosok ügyében tett indítványáról.

Munkatársunk kérdést intézett Okolicsányi Imre alispánhoz, hogy a vármegye első tisztviselőjének, — aki mindig a legnagyobb szeretettel karolta fel a front-harcosok ügyét — véleményét kikérje lapunk azon indítványára vonatkozólag, hogy a front-harcosok nevei örökíttessenek meg a városok és községek tanács-termeinek falain.

Kérdésünkre a következő választ kaptuk:

„A nemzet örökké adós lesz és sohasem tudja méltóan meghálálni az ő hűséges fiainak, a front-harcosoknak azokat az emberfeletti teljesítményeiket, amelyeket a hossza nyúlott világháború vérszivárváraitban, hihetetlen hősiességgel és önfeláldozással véghezvittek.

Szívem egész melegével, szeretettel üdvözlöm az indítványt, s Hatvan község képviselőtestületét, amely mindig s a jelen alkalommal is elsőként tudott felemelkedni a nemzeti kötelességteljesítés méltó magaslatára.

Szép és követendő példát mutatott. Ebben a nehéz, gondokkal és küzdelmekkel telített életben minden utat és módot meg kell ragadnunk, hogy kenyéradásban, erkölcsi elismerésben a legnagyobb szeretettel nyújtsuk ki segítőkészünket azok felé, akik dicsőséges példájukkal erre minden időkre jogot szereztek.”

Báró Radvánszky Albert jubileuma.

A közelmúlt napokban volt 10 éves évfordulója annak, hogy a magyar evangélikus egyház élére állította a vármegyénkben is jól ismert kiváló férfit, báró Radvánszky Albertet.

Az ő ismert szerénysége elhárította magát minden ünneplést. Tíz éves működése alatt rendkívül értékes külföldi összeköttetései útján is nagy szolgáltatásokat tett egyházának és hazájának is.

Ahhoz a számtalan üdvözlőhöz, amellyel az ország minden részéből elhalmozták a kiváló közéleti férfit, a magunk részéről is bensőséges örömmel csatlakozunk.

Pedagógiai szeminárium Hatvanban.

A tudomány kicsiny száma, de nagy felkészült-ségű lelkes magvetői tartottak előadást dr. Saághy Imre tanfelügyelő vezetésével a Hatvan környéki tanítószá-
részére az újhatvani iskola tornatermében.

Az előadást vezető kir. tanfelügyelő lelkes kö-
szöntő szavai után ismertette az előadók személyét s az előadásra kerülő anyagot.

Szakavatott, mesteri módon állították össze a programot. Az első előadó Szentgyörgyi Gyula igaz-
gató-tanító volt, az egri „Kristóf”-apród cserkészcsa-
nat lelkes vezére, aki a folyó évi gödöllői cserkész
jamboreet ismertette. Tüzzel telített előadásában ki-
váló érzékkel mutatott reá a cserkész intézmény nem-
zeti és emberi szempontból egyaránt nagy fontossá-
gára.

A zsufolásig megtelt terem hallgatósága viharos
tapssal jutalmazta az előadó egy-egy nagyszerű meg-
állapítását, számtalanszor felbeszakítva az előadást.

„Emberebb embert, magyarabb magyart akarunk
nevelni az Isten legszebb teremtményéből, a gyer-
mekből, különbet az apjánál, s a teremtő Isten ter-
emtő munkáját akarjuk benn folytatni.”

A hallgatóság szeretetteljes meleg ovációja han-
gos és szép bizonyítéka volt annak, hogy az előadó
megnyerte a hallgatóságot a cserkészlet eszméje igaz
barátjának, s ezzel eleget tett azon szép cserkész-
fogadalomnak, amely a mindennapi jöttvevést írja elő.

A második előadó dr. Gráf Andor községi or-
vos volt, aki Czekkel Ferenc vármegyei tisztí főorvos
helyett terjesztette elő a vármegyei iskolákra vonat-
kozó közegészségügyi szabályrendelet tervezetét.

A tervezet teljes részletességgel ölelte fel mind-
azokat az üdvös és fontos intézkedéseket, amelyek
az iskolai gyermeknevelés higiéniájára vonatkoznak.

A előadó igen helyesen mutatott reá azon kö-
rülmenyre, hogy sok, nagyon sok tennivalónk van.
Az értékes előadás nagy érdeklődést és elismerést
váltott ki a hallgatóság körében.

Zeke Gábor pásztori elemi iskolai igazgató a
vármegyei tanítóegyesület elnöke lelkes szavakban
mutatott reá a tanítói egység megteremtésének fon-
tosságára és a járás felekezeti tanítói buzdító sza-
vakban hívta fel, hogy egységesen lépjenek be a
Hevesvármegyei Tanítók Egyesületébe.

Gergely István gazdasági tanácsos, kertészeti
iskolai tanár a gyümölcsstermesztésről tartott rendki-
vül élvezetes előadást, vetített képek kíséretében. Ki-
váló szaktudással bíró előadásában találoan mutatott
reá a gyümölcsstermesztés rendkívüli fontosságára, s
teljes részletességgel ismertette a gyümölcsstermesztés
minden fázisát, — az ültetéstől a termés megmen-
tésére irányuló védekezésig. Előadásában Hatvant
és környékét a cseresznye, meggy, körte és dióter-
mesztésre jelölte meg legalkalmasabbnak. Különösen
a birsalapba oltott törpe körtefát ajánlotta.

Előadása végén gyakorlatilag is bemutatta a
gyümölcsfaültetést.

Dr. Saághy Imre kir. tanfelügyelő határos záró-
beszédében találoan mutatott reá azon körülményre,
hogy az új tanterv csupán egy keret, amelyben a
lelket a tanítószá adja, akiknek hivatásbeli lelki kö-
telessége is, hogy az ifjuság szívébe és lelkébe át-
ültessék a nemes eszméket, hogy azok felnőve ért-
kes tagjaivá válhassanak a hazának.

A legnagyobb elismerés illeti úgy a vármegye
kir. tanfelügyelőjét, valamint az előadókat is a rend-
kívül tanulságos oktatás rendezéséért, tartásáért.

Téves címzés.

Irtá: **Dr. visontai Kovách László.**

Herczeg Ferencz a Pesti Hirlap vasárnapi számában (II. 19.) cikket irt, amely mélyreható igazságánál fogva és azért is, mert lelkünkben beszél, megérdemli, hogy azzal szűkebb hazánkban is e vármegegyében bővebben foglalkozzunk. Azt írja a többiek között cikkében, hogy az esetben, ha a magyarok a háboru végén még csak rövid ideig tudtak volna ellenállást kifejteni, az összeomlás nem nálunk kezdődött volna el s adta volna meg a kegyelemdőlést a 4 és fél éves heroikus küzdelemnek, hanem ellenfeleinknél. Ebből kiindulva összetartásra int, nehogy megjelenjen a „Magyar Fátum” s a megvalósulás előestélyén verje ki pártoskodás kezünkben a sikert.

Mindezek a megállapítások annyira igazak, hogy márványba kellene vésní s a „10 Parancsolat” mellett tanítani, megtanulni és követni.

Ez volna a „Magyar Fátum” éremnekegyik oldala, de mint minden éremnek, ennek is két oldala van s mit mutat a magyar történelem, emez éremnek másik oldala? Mutatja azt, hogy igen sok esetben nem a pártoskodás vagy legalább is nemcsak a pártoskodás volt az, amely a már-már kézben lévőnek látszó sikert kiütötte a markolásra még kellően meg nem merevedett szorításból. Hogy ez sok esetben így történt, annak okozója egyrészt az volt, hogy a nemzet vezetői túlbecsülték a nemzet kitartóképességét, szívósságát, másrészt a nemzet vezetői természet, mivel az egyszer megragadott dolgot nem képes utolsó lehelletéig tartva, inkább elpusztulni, mint elereszteni.

A történelem kétségtelenül arra tanít, hogy ez sajnos igen sok esetben így volt, de ebben nemcsak a nemzet hibás, mert legalább ennyire hibásak voltak azok az államférfiak, akiknek bár a magyar egyéniséget, jellemet ismerni kellett volna, mindezt nem vették eléggé számításba, kizárólag csak az elérendő célra szegzett tekintettel törtek előre, mit sem törődve a nemzet teljesítőképességével. Így fordulhatott és fordult is elő, hogy nem a vezető energiája, hanem a nemzet teljesítőképessége torpant meg, nem tudott lépést tartani, elmaradt a mi egyszersmind a a fellelévelő pálya derékban való kettétörését is jelentette.

Ez is hozzátartozik a legutóbbi két évtized tanulságához s azok akik a nemzet hivatott vezetői, ezt soha szem elől ne tévesszék. Mert amennyire vonatkozott ez a világháborura, vonatkozik a revízió egész akciójára, de sajnos a mai gazdasági helyzetre is, amely az előbbinek jórészt függvénye.

Még talán sohasem volt, hogy politika, gazdaság és revízió nemzetközi viszonylatban is, ennyire összeolvadtak volna, mint ezt az utóbbi néhány évben láttuk és tapasztaltuk. Politika irányítja a világ-gazdaságot és a kettőtől függ a revízió, amely viszont minálunk az alapja a gazdasági és politikai fölgöyülésnek.

Ha okos hadvezér csatára indul seregével, számításba veszi annak nemcsak számát, hiszen a szám még nem minden, de annak fizikai állapotát, lelki erejét és felszerelését, szóval harci értékét s ahhoz szabja haditervét, másképpen ez nem is lehet, hiszen jól tudja, hogy egy rosszul táplált vén gebével nem lehet akadályversenyt nyerni bármilyen erős akaratú is a lovas és bármennyire kitűnő sarkantyú.

Vajjon nem ugyanigy van-e az a nemzet életében is. Vajjon nem-e ezt látjuk, halljuk és olvassuk

napról-napra, más szóval nem-e azt tapasztaljuk, hogy a jártányi erővel is már alig bíró szegény nyomorult gebét halálra sarkantyúzzák, de már nem is sarkantyúzzák, már tövig benne van a sarkantyú a gebe vékonyában. A lovas kemény legény, mindenképpen célhoz akar érni, adja az Isten hogy célhoz is érjen, de nagy az aggodalom, hogy ha meg is közelíti a célt ez a gebe, az utolsó pillanatban fog kidülni, holott bölcs beosztással a ló erejével való okos gazdálkodással a versenyt megnyerhette volna.

Ezek után talán mégsem egészen indokolatlan az a megjegyzés, hogy hiba van Herczeg Ferencz cikkének címzésében. A cikk nekünk állampolgároknak szól tévesen, mert helyesen, ha nem is teljes egészében, de nagyobb részben azoknak kellett volna címezni, azoknak a lelkére kellett volna kötni, akik a nemzetet vezetik. Ez annál is inkább szükséges, mert a nemzet sajnos már túl van teljesítőképességének a legvégső határán. Be kell végre vallani és be kell látni, hogy a nemzet koldussá lett s azon már igazán nincs mit vásárolni. Ha tehát azt akarjuk, hogy ez a nemzet ebből a világtörténelemben is párját ritkító válságból ki tudjon kecmeregni, nem elég bizalmat és türelmet predikálni, nem elég a nemzetet kitarásra buzdítani, óva inteni a pártoskodástól és egységre, összetartásra akarni bírni, hanem emelni, erősíteni kell a nemzet ellentállóképességét ahelyett, hogy újra fölemelt adókkal és szigorított végrehajtásokkal nemcsak ellenállóképességét lecsökkentve fizikai és lelkierejét, idegeit tönkretegyék, mert akkor ez a nemzet nem lesz képes vezetőit követni bármilyen bölcsnek legyenek is azok és bármilyen magas'os legyen is a cél. Bár adná az Isten, hogy rossz próféta legyek, de ha ez így megy tovább, ez a nemzet nem fog az ígért földjére jutni, annak küszöbén fog összeesni s vele a jobb sorsot érdemlő vezetői cél. Helyrehozhatatlan hiba lenne, ha az operáció ugyan sikerül, de a beteg abba belehal.

Az egri izr. „Fillér-egylet” 35 éves jubileuma.

Lapzárta miatt most csak röviden foglalkozunk ezzel a nagyszerű intézménnyel és az isteni gondviselés által csodálatos lelkes tevékenységben megtartott, immár 83-ik évét élő elnöknővel özv. Rotschild Áminnéval.

A közel jövőben áldásos tevékenységének 35 esztendő jubileumát fogja megünnepelni ez a nagyszerű intézmény, ahol az ige testet öltött s a „szeresd felebarátod, mint tenmagadat” gyakorlatban is megvalósult.

A március 19-ére hirdetett és közbejött akadályok miatt elmaradt jubiláris díszközgyűlést értesülésünk szerint a közeljövőben tartják meg s ezen Eger egész társadalma méltó ünneplésben fogja részesíteni azt a nemes intencióju egyesületet, s érdemes elnöknőjét, ahol felekezeti különbség nélkül osztották mindenkor a testi és lelki támogatást az arra rászorultaknak.

Kitüntetés. Okolicsányi Imre alispán Szöke Benedeket a hatvani járás tűzrendészeti felügyelőjét sok évi buzgó és eredményes munkálkodásáért tiszteletbeli vármegegyei tűzrendészeti felügyelővé nevezte ki.

Beszélgetésünk dr. Friedl Károllyal, a Hevesmegyei Takarékpénztár igazgatójával.

Ebben a zürzavaros világban, ahol a gazdasági életünk minden tényezőjét az izgalom láza emésztli a kicsinyektől a nagyokig, felkerestük dr. Friedl Károly igazgatót, aki nehéz megbízatását mesterien végezte el, hogy sokaknak megnyugtatót, irányítást, tanácsot szerezzünk tőle.

A vele folytatott beszélgetésünkből az ő igen értékes válaszát az alábbiakban ismertetjük:

„Az a mindenkit próbára tevő válság, amely széles e világon dul, az embereket gondolkodásra készíti. Csodálatos, hogy ezekkel a gondolatokkal foglalkozók nem veszik észre, hogy ez a válság ép azért van, mert mi magunk csináljuk magunknak azt a válságot. Mi, magunkat kulturnépeknek valló európaiak és amerikaiak.

Ha egyszer sok ráérő időm lesz, megírom b lapjuk számára Szerkesztő Ur, ha megengedi — hogy ezen krízis elsősorban erkölcsi. Nem a termelési technika, nem az eddig évszázadokon keresztül jól működött gazdasági rend és intézményei, munka, föld, tőke, krízise, hanem az emberi hatalmaskodás krízise. Tudományos nyelven a jövedelem megosztási krízise, melynek oka a háború előtti etikai megrázókódításban van.

Ezuttal csak arra mutatok rá, hogy mi magunk egyes jámbor polgárok, mikor ennek a válságnak egyes tüneteit vizsgáljuk, mennyire megzavarjuk önmagunkat és ezért mennyire vétünk a saját érdekeink ellen. Kellő elmélyedés nélkül, nagy könnyelműen, hányaveti módon boncolgatunk évezredek intézményeket, pénz, bank, hitel, stb. egészen a legmagasabb értékekig, állam, társadalom. Mint a gyerek a játékszerét: szétfeszegjük, mi muzsikált benne, mi mozgatta belül — és amikor szétromboltuk, akkor siránkozunk, hogy már nem muzsikál, már nem mozog.

Mondja Szerkesztő Ur — nem mélyítjük-e a krízist ezzel a botor magatartásunkkal? Ez a szkeptikus, aggályoskodó, kapkodó, önmagát megzavaró okoskodásunk, spekulációnk nem ragad-e egyenként természetellenes, mesterkéltné cselekedetekre? Békében ugyanezek az intézmények jól működtek, mert mi jámbor polgárok hittünk bennük — nem kétségkedtünk. Ösztönösen eltávolítottuk együttműködésünk harmóniáját és mindegyikünknek jól ment. Szent meggyőződésem, hogy a régen megszokott cselekvési módozatainkhoz — a régi becsületes egymásban való bizakodásunkhoz való visszajutás vezet ki a mai válságból.

Ma nagy divat támadni a bankokat. Már-már azt hittem, hogy minden társadalmi réteget sikerült a hangoskodóknak, a zavarosban halászni akaróknak ellenünk ingerelni. Kétszeresen jól esett, hogy közgyűlésünkön a polgármester ur világos és tiszta szavakkal emelte ki a pénzügyi intézetek nagyon fontos, nélkülözhetetlen szerepét, a nemzeti életben. Hát bizony a „bankokráciát” lehet politikai hangulatkeltésből szidni — bűnbakul állítani a laikusok elé — de aki egy kicsit józanul gondolkodik: be fogja látni, hogy a bank szükséges, hasznos és jó. Ne feledjük: 5-6000 évvel ezelőtt már volt pénz, voltak bankok, letétek, betétek, váltók, csekkek. Sőt mindenütt, ahol a gazdasági kultúra kiemelkedett a naturál gazdálkodás-nívójából, a bank, a hitelélet is megvolt. A gazdasági kultúra alapja a munkamegosztás. A mun-

kamegosztás szükségessé teszi a pénzt, a pénz forgalma pedig a bankokat. Vigyázzunk azokkal a bankellenes támadásokkal: velük együtt a gazdasági kultúránkat, a rendezett állami életet, a tulajdonjogot és ezért az egyéni szabadságot is támadjuk. Az ultima ráció: minden banktámadás bolsevizmus, az egyén feláldozása a nagy Molochnak. Ehhez a filozofálás-hoz kötetek kellenének, gyérünk vissza a mindennapi életbe.

Bizony polgártársaim, mennyi felesleges főfájást okoznak maguknak! A polgármester ur, a laikus, minden szavával szépen rámutatott hibáinkra, botor-ságunkra. Egyesek a pénzt, a bankot rejtegetik ott-hon. Hála Istennek ezek kevesen vannak. Ez is a tőke hatálytalanítás általános hibájának egyik szörványes alakja. Ha mindenki így tenne, minden hitel megszűnne. Már pedig ne cselekedjünk kicsinyben sem olyant, amit nem akarunk, hogy mások cselekedjenek. A pénz nem arra való, hogy nézegessük, tartogassuk. A felesleges bankó jusson ahhoz, aki azt termelésben forgathatja. Aki nem ezt teszi, önmaga és a közélet ellen vét. Önmaga ellen, mert a pénze csak működésben pénz, a közélet ellen, mert akadályozza annak vérkeringését. Vannak akik pénzüket maguk kikölcöszik, ez is hiba, amint helyesen mutatott erre a polgármester ur. Hitelezni az hitelezzen, aki tudja a módját. Házat nem építek magam, mert nem értek hozzá, hanem megyek az építészhez. Ha van heverő pénzem, nem adom magam oda, mert nincs hozzá kellő ismeretem, hogy mi módon és kinek adjam. Ugy-e milyen egyszerű ez? És lám, a fent említett nagy bölcselkedésünk révén elfelejtkeztünk erről a nagy természetességről! Pedig mennyivel nagyobb biztonságot ad az a megosztott pénzkihelyezés, ami a bankokban történik. Ott milliók és milliók vannak kihelyezve, ezer és ezer termelő-nél és vállalkozónál. Egyik elbukik, mi ez a fömögben? Egy ezrelékét sem teszi ki az összesnek. Ép ez adja meg a biztonságot, ez a nagy fömög, amelyben oloszik a rizikó. Ugye ez is természetes és lám a sok töprengés az embereket az ellenkező természetellenes utakra terelte: maguk helyezik ki pénzüket és csodálják, ha az adós maguknak nem fizeti vissza.

Oh! Egy olyan szegény hozzáértőnek, aminőnek magamat kegyes engedelmével tartom, mennyi bolond beszédet kell végighallgatnia manapság a bót, illetve a válságszínálya szaktudósoktól. A kaszinóban egyszer azt hallottam: hogy lehet az, hogy a világ összes bankjainál 15 milliárd betét van kihelyezve és összesen csak 10 milliárd pénz van? Hát nem betegség-e ez? Mondja kedves Szerkesztő ur: én kezdjek el az alapelvekben intelligens embernek magyarázni? Hogy éppen azért van csak 10 milliárd bankjegy, mert 15 milliárdot fektettek már bele a termelésbe. Megjegyzem, hogy ők a hitelügyleteket, a tőkét tévesztik össze a pénzzel. Szerkesztő ur is tudja, én is tudom, hogy minden betevőnek megvan a pénze a bank kihelyezéseiben, nem lehet most célunk ennek mikéntjét fejtegetni, csak felhoztam a példát, milyen hallatlan tudatlanság van nálunk. Hiába turáni fajta vagyunk, kevés gazdasági érzékkel, ellenben ilyen gyenge alapokon támadni régi, tisztas intézményeket, azt tudunk.

Nagyon találó szóval jelezte a polgármester ur

a pénzüket külföldre vivőket: hazaárulóknak. Én a szakember azonban nem etikai szempontból akarom minősíteni e cselekvést, hanem az egyéni érdek szempontjából. Ebből a szempontból ismét csak „ostobaság”. Amint az előzőkben elmondottam a kisember pénzrejtégetéséről, a maga hitelkölcsönzéseiről, hogy a bankellenes lelkiismeretlen bujtogatók megzavarták ezt a kisembert és ilyen természetellenes és önzérdeket veszélyeztető magatartásra készítették — ugy most rámutatok, hogy természetellenes, saját érdekét veszélyeztető a nagytőkék spekulációja is. A jó béke időkben, fiatal gyakornok koromban tanuja voltam mikor vezérigazgatónk, akinek körülbelül félmillió évi jövedelme volt, panaszkodott: nincs pénzem! Most a Hazai Bank emelt alaptőkét, le kellett jegyezmem 100.000 K. részvényt, most egy fiókot létesítettünk, első betétként kellett elhelyeznem 50.000 K-t, a múlt héten alapítottunk egy gyárat, oda is be kellett fizetnem 100.000 K-t és így tovább . . . .

Szerkesztő ur! Látja ez a nagy ember ösztönyszerűen minden filozofálás nélkül helyesen cselekedett. Oda tette a pénzt, ahol ő maga élt. Azoknak a honi törvényeknek védelme alá helyezte, amelyek alkotására és alkalmazására maga is befolyással bírt. Azokra az emberekre bízta, akik hus az ő husából, vér az ő véreből, akiket ismerhetett. Annak a honi gazdasági életnek fejlesztésére adta, amiből ő maga is húzta a jövedelmét. Látja: Ez az okos, ez a természetes. Nem is vészelt oda, megélt, gyarapodott. Most elmondom a mai „okos” ember esetét: Az infláció egy kisebb állásból nagy vagyonhoz, nagy tekintélyhez juttatta. Nos ez a szerencse lá néhány évvel ezelőtt Berlin mellett egy nagyszabású fürdőtelepet létesített. Nem láttam számadásait, de azt látom nem járok messze az igazságtól, ha 10 millió aranypengőre becsülöm azt az összeget, amit itt Magyar földön megkeresett és ott a német földre beleölt. Hiszen még vasutat is épített ott; saját kocsijaival. A vállalkozás megbukott, oda a 10 millió. De nem volt-e az a természetellenes, hogy az, akit foglalkozása ehhez az országhoz köt, az ott, ahol ő nincs, ahol csak közvetett hatást fejthetett ki, ahol idegenekre van utalva, odavigye azt a pénzt, amit itt szerzett? Nem akarok itt hazáról szavalni, csak a jőzant észre hivatkozom. Ezek a nagy siberek éppen úgy meg vannak zavarodva, mint a magunkfajta kisemberek? Az Amstel-bank bukása, az amerikai bankzárlat! Mégis csak jobb lett volna itt maradni, egyszerűen megbizni a magunk magyar bankjaiban, a magunk magyar gazdasági életében, önmagunkban. Ez a tőke hatálytalanításának harmadik és legátalkalmasabb módja. Ahova a sibolt pénz kerül, ott is veszélyt okoz. Ahonnan pedig kikerül, onnan hiányzik.

Vannak hibák nálunk is — nem tagadom. De vetközzük már le a multat. Megtörtént hibákból okosodtunk valamennyien. De azért, hogy egyszer rosszul volt, azért fogjjon el a szkepszis, örökre ne találjuk meg a helyes, a rendes, a természetes cselekvés útját? Et si fractus illabatur orbis — mint a latin mondja — ha darabokra is megy szét ez a világ, én hiszek a magyar munkában, én hiszek a magyar emberben, én hiszek a magyar életben, hiszem, hogy jóra fordul minden, mert ha nem hinnék — akkor tenni nem tudnék és ha tenni nem tudnék — élni nem tudnék! — Csak állnék, mint a szamár a két boglya közt — éhen vesznék. És ha mindenki hisz magában, az örök emberi élniakarásban, az anyagi és erkölcsi világ természetes rendjében, akkor üdvözülünk is!

A Tesz érdemkeresztjével tüntették ki Okolicsányi Imre alispánt.

A tiszteletteljes Move jubiláris országos közgyűlése alkalmából a Tesz érdemkeresztjével tüntették ki azokat, akik a magyar társadalomnak a forradalom utáni időkben történt újjászervezésében a legtöbbet fáradoztak. A Move országos vezetői közül hárman kapták meg ezt a kitüntetést, köztük *Okolicsányi Imre* Heves vármegye alispánja, az egri Move elnöke is, akinek nemcsak a sportnevelés, de a szociális munka minden terén szerzett érdemei meggyeszte közismertek. Éppen ezért széles körökben elismerés és meleg együttérzés kíséri a megérdemelt kitüntetést.

A Frontharcos Szövetség egri főcsoportja

Április 2-án, vasárnap délelőtt tartja alakuló diszkyűlését Egerben, a városháza nagytermében. A közgyűlést megelőzőleg ünnepélyes mise lesz a főtemplomban, melyet *Rassy Paulin* cisztercita tanár, a frontharcosok papja fog bemutatni. Utána pedig megkoszorúzzák a 60. gyalogezred hősi emlékét. Az alakuló közgyűlést gróf *Takács-Tolva*y altábornagy, országos elnök fogja bevezetni s megjelennek azon a vármegyének, a városnak, a katonaságnak és a klerusnak előkelőségei is. A gyöngösi csoport egy szakasszal képviselteti magát az ünnepségen. A szervező bizottság elnöke *dr. Erlach Sándor*, a szervező tiszt pedig *vitéz dr. Lukács Gyula* vármegyei másdíjvezető.

Előadás a gyümölcsstermelésről.

Lapunk legutóbbi számában beszámoltunk a földmivélsügyi minisztérium kertészeti osztályának felügyelőjénél, Horn Jánosnál és a Gyümölcsstermelők Országos Egyesülete alelnökénél, Sternád István kormányfőtanácsosnál tett látogatásunkról.

Mindkét helyen ígéretet kaptunk arra nézve, hogy benyújtandó kérés esetén szívesen teljesítik Hatvan község gyümölcsstermelőinek azon kívánságát, hogy megfelelő szakközeg útján a szükséges szaktanácsokkal elláttassanak.

Dr. Kékessy Dezső, a hatvani járás főszolgabírájának beadványára március hó 29-én Korponay Gyula m. kir. kertészeti főintéző, aki ezidőszereint a M. kir. Növényvédelem szolgálatában áll, nagyszámú hallgatóság előtt tartotta meg rendkívül érdekes elméleti és gyakorlati előadását, amelyről, valamint Ring Gyula értékes előterjesztéséről lapzártá miatt részletesen csak a jövő számunkban fogunk referálni.

A földmivélsügyi minisztérium kiküldöttének előadása után Miklóssy Dezső, a Gyümölcsstermelők Országos Egyesületének titkára tartotta meg ugyan-csak értékes előadását.

Dr. Gyürky Imre t. b. főszolgabíró és Ring Gyula a gyümölcsstermelők nevében hálás szavakkal mondtak köszönetet az értékes előadásokért.

Gyakorlati emberismeret.

Írta: dr. Hammersberg Elemérné Kovalik Ilona.
(Folytatás.)

Dr. Adler szerint az ily jellemű embertypus a legveszedelmesebb önmagára s a közösségre nézve. Bár többé-kevésbé mindnyájan nagyravágók és hiuk vagyunk, mert abból az ideológiából nehezen tudunk kivergődni, mely azt mondja, hogy az emberiség nagy alkotásai nem jöhettek volna létre hiúság nélkül, nem szabad azonban ebben a tévedésben megmaradnunk. Egyetlenegy hasznos és genialis alkotás nem jöhet létre máskép, csak ha valami módon tekintettel van a közösségre. Minden alkotásnak előfeltétele az összességgel való kapcsolat s az a jó szándék, hogy szolgáljunk az összesség javának. Ha csak az egyéni hiúság dominál, már zavarja a nagyszerűségét.

A gyermekmesék eléggé figyelmeztetik az embert, hogy ne legyen hiu s nagyravágó. Andersen „Eceus korszója”-ban azért, mert a halász visszaadja az elfogott halnak a szabadságát, az halából ígérteit tesz neki, hogy minden kívánságát teljesíteni fogja. De a halász elégedetlen, nagyravágó, hiu felesége, aki grófnő, királynő és végül Isten akar lenni, mindig és újra visszaküldi férjét a halhoz újabb kívánságokkal. Végre az utolsó kívánságától a hal oly haragra gerjed, hogy egyszer s mindenkorra ott hagyja a halászt. A hiúság megnyilvánulásaira egy olasz kriminálpszichológus azt mondja: „Azzal az emberrel szemben, kinek ideális viselkedése mértéket meghaladó s ha jósága és emberisége már feltűnő formákat ölt, a bizalmatlanság helyénvaló”.

Goethe „Velencei epigrammái” egyikében pedig markánsan foglal állást a fenti hiúsággal szemben való védekezés mellett.

„Kösd fel, aki rajong, noha túl van a harmadik x-en.
Őt csalták s most már ő csal, a csirkefogó!”

Kreuger is hazug, csaló, elkápráztató methodikával válik a világtrószit egyedüli urává. Amikor felismeri azt, hogy mi a pénz, obskurus üzletekkel kezd foglalkozni, hogy vagyonhoz jusson és azzal induljon hódítani és uralkodni. Karrierje is egy saját maga által hamisított ajánló levéllel indul el. Aztán végig ilyen úton halad tovább, egész a csillagokig.

Titokzatos hallgatásba burkolódzva, soha semmit sem árult el terveiből és szándékaiból. Ezzel még jobban behálózta a lelkeket, akik sokat, többet sejtettek benne. Úgyesen és céltudatosan láttatott milliokat, melyek természetszerűleg milliokat vonzottak.

Utolsó vergődését nem sejtette senki, anyagi összeomlását nem tétéleztek fel, mert még akkor is uralkodott magán és mindenkin s oly tudatosan csalt, csakhogy megtartsa a látszatot s mivel közvetlen öngyilkossága előtt is teljes fölényben mutatkozott, azért halálát, mely oly váratlanul, hirtelen következett be, sokan nem is hitték el s a bukása után szinte egy új fellendülést vártak tőle, a titokzatos és zseniális pénzembertől, aki valószínűleg csak egy újabb trükköt eszelhetett ki, hogy a világ valamely sarkán még hatalmasabban, gazdagabban, új ideákkal tűnjön fel.

Legendák egész sorozata született halála után, de senki sem vette őket figyelembe. A „Fortune” című amerikai magazin 1933 februári száma azonban egy igen érdekes legendát közöl, amelyre a „Higginson et Co.” new-yorki cég jelenlegi vezetőjének, Lee-

nek is aki a fenti cégnél Kreuger utóda, fel kellett figyelni. Ez a legenda onnan indult ki, hogy egy ember él Samoaban, aki maga készítette svéd szivarokat szí, kitervezte egy színleges öngyilkosságot, hogy eltűnhessen és tovább tovább találkozhasson Greta Garbóval. E fantasztikus legenda Kreuger Ivarról és megszökött törvénytelen fiáról szól, ki Kreuger 17—18 éves korában született s külsőleg teljesen olyan volt, mint atyja. A fiúnak 1933 március 14-én (ez a „Fortune”-ban valószínűleg tévedés, mert Kreuger március 11-én ölte meg magát) találkoznia kellett volna Párizsban a Gare d'Orsay-n menyasszonyával, aki egy barátnőjével a délvidekre készült. Véletlenül egy vonaton utaztak Páris felé a leány s az ilju Kreuger, aki az állomáson hirtelen eltűnt. E rejtély annyira felizgatta a menyasszonyt, hogy az öreg Kreuger lakására rohant, ahol az öreg Kreuger társa fogadta. Amint a leány belépett a szobába, szörnyű látvány tárult eléje: földön fekvő revolverrel kezében látta meg Kreuger Ivart. A leány elkajult, hogy magához térjen, inni adott neki valamit a társ. Mikor feleszökött, Kreuger és társa intették, hogy a látottakról ne szövjön senkinek. Majd a társ a valószínűleg megzavarodott leányt visszavitte az állomásra, hol az találkozott barátnőjével. Pár óra múlva, ahogy elhagyták Párizst, a leány göreséket kapott a vonaton s mielőtt orvosi segítség érkezett volna, hirtelen meghalt. A végre megérkező orvos idegsokk folytán fellépő agyvérzést állapított meg, kiállította a halotti bizonyítványt s a megremült barátnőnek átadta az eltemetési engedélyt. Állítólag az eltemetési engedélyt átadó orvos s a társ egy és ugyanazon személy volt, aki, amikor az elajult leányt megitta, megmérgezte.

Kreuger a végzetét már csecsemőkorában magában hordta, mert nagyravágó, hiu s csaló lénye kibontakozását folyton fenyegették a logikus ellenérvek, melyek a közösségi életben ellenállhatatlan igazságként maguktól fejlődnek ki. A hiúságnak nagyon el kell rejtőzködni, nagy kerülőutakat tenni, hogy meg ne lássák s a hiu embert folyton szorongó kétség gyötri, vajjon sikerül-e győzelmesen annyira ragyogást és diadalt elérni, amennyi hiúsága kielégítéséhez szükséges? Ebben a nehéz és kínos munkában megfélekedezik a legfontosabbról; az élethez, a társadalomhoz s minden közösséghez való viszonyáról és feladatairól. Így lassen ellentétbe kerül a hiúság a közösségérzéssel s ebből az ellentétből származó zsákutcából, már nincs többé kiút. A nyugalom, életöröm és boldogság végleg eltűnnek, helyettük bonyodalmak és tévutak tömkelegébe kerül az ember, elvesztve helyes ítélőképességét s az elkerülhetetlen vég: az elzüllés vagy öngyilkosság.

A hiu emberek és cselekedeteik, ha előre fel nem ismerjük őket, magukkal rántanak bennünket is a pusztulásba. Azért kell felkészülnünk a tudomány segítségével a jellemek és azokból folyó cselekedetek gyakorlati felismerésére, hogy mielőtt késő lenne, tisztában legyünk embertársaink lelkivilágával s a belőlük folyó következményekkel.

A család, mint a közösség érzésének kifejlesztésére ma még a legmegfelelőbb berendezkedés, volna hivatva a cseperedő nemzedék lelkiéletét helyesen felismerve nevelni, vezetni és irányítani. Itt kapja a gyermek az első támaszt, segítséget, megértést és utmutatást az élethez. Csak-hogy a szülők nagyon ritkán jó nevelők is, mert azon tulzott egoizmusuk, hogy saját gyermeküket rendszerint más gyermeknél különbnek tartják, min-

den helyes pedagógiai irányítást leront. Az apai tekintélynek tyrannusi módon való fenntartása, a közösség érzetének figyelmen kívül hagyásával ropant káros a fejlődő gyermeki lélekre. A gyermekben a felszabadulási vágy eleinte rejtett ellenállásokra vezet, majd hatalmi vágyat ébreszt benne és fölényessé igyekszik válni.

Az anya mint „második személy” föltétlenül tompítja ezt az „egyeduralmi érzést” s felelősséget a gyermekben a közösség első érzetét, az „embertársi élményt” s az anyai hatás leginkább irányadó is a gyermek későbbi életmegnyilvánulásaiban. De vajon hány anya áll ezen feladatának önzetlen, tisztá és tudatos magaslatán? A zavaros életkörülmények, megoldatlan saját lelki problémák, gondok, céltalanság, a ma ezer baja, mind bénítólag hatnak az ő lelkiületükre is s így a gyermek rendszerint magára marad s ösztönei után indul.

A második fórum, az iskola, a családi nevelés hibáit kiegyenlítheti még s meghozhatja javító munkájával az óhajtott eredményt, ha olyan pedagógusok állnak az iskolák katedráin, akik mindentől függetlenül a gyermekek hibáit gyorsan felismerik, azokat kiirtják s megértéssel és szeretettel vezetik be a gyermekek a közösségbe. Mesteri, sorsdöntő feladat járul tehát a nevelőkre, tanítókra és tanároknak! Ma azonban még ők sem tudnak ezen feladatuknak tökéletesen eleget tenni, mert az iskola mai formájában nem alkalmas ezen hivatás abszolút betöltésére. A meghatározott tanterv, a különböző emberanyag, egy osztály túlszűkölttsége, akadályai az egyénileg elvégzendő lelki analitikai munkának. Pedig az élet, melynek nevelő munkájától mindenki annyit vár, semmire sem tanít már, mert az ember készen kerül bele s az élet nem int, nem oktat, nem figyelmeztet, hanem kegyetlenül elbuktat. S az ember különben is olyan hü, hogyha eltévelyedik, nagy ritkán vonja le annak tapasztalatait magára nézve, mindig másokat okol bukásáért, ritkán gondolkozik el fölött, hogy önmagában keresse a hibát.

Tehát csak az iskola az a sorsdöntő hely, ahová a gyermek a lelkifejlődés még irányítható stádiumában kerül bele s ezért van igen nagy szükség oly iskolák felállítására, melyek pedagógiai célkitűzése: tisztában lenni az individuel lelki szerv helyes fejlődési feltételeivel, s melyek vezetői és irányítói abszolúte jól képzett elméleti és gyakorlati pszhoanalitikusok.

E fontos tudomány föltétlenül katedrát követel, elsajátítását pedig kötelezővé kellene tenni mindazok számára, akik hivatásuknál fogva akár egyedek, akár tömegek fegyverezésével és irányításával foglalkoznak, mert csak így dönthető meg a Kreuger Ivarok azon dogmája; hogy: „minden bizonytalan a földön, csak egy a biztos, az emberi butaság”. (Vége.)

Vitézi értekezlet Egerben. Eger város és az egri járás vitézei március 26-án vitézi értekezletet tartottak Egerben. Az értekezlet előtt misét hallgattak a vitézek, amely alatt *vitéz Rédei Gerő* róm. kath. cisztercita igazgató mondott lélekemelő szentbeszédet. Az értekezletet *vitéz dr. Jávör Ernő* Eger város vitézi hadnagya nyitotta meg, majd *vitéz Mossóczy József* ny. ezredes, Heves vármegye vitézi szék kapitánya tartott értékes gondolatokkal teli előadást a vitézek kötelességeiről, ismertelve a vonatkozó rendelkezéseket is. Előadását Magyarország kormányzójának, a vitézek főkapitányának éltetésével fejezte be. Az értekezlet *vitéz Orsovay Ede* egri járási hadnagy zárószavaival és a Himnusz hangjaival ért véget.

Jankovics Dezső.

1853—1933.

Eger városának nagy gyásza van. — Legéremesebb polgárainak egyike: *Jankovics Dezső*, a városnak volt polgármestere halt meg.

A hivatalos és nem hivatalos város egyaránt gyászolja a közszeretben álló halottat.

Halála március hó 28-án délelőtt be s pár órával később már az összes középületeken és igen sok magánházon látható volt a fekete zászló.

Eger város a maga halottjának nyilvánította volt polgármesterét és székházának dísztermében dús virágdiszkek között ravatalozták fel a holttestet, mely mellett az égő gyertyák és a szíbbnél szebb koszorúk virághegyei között díszruhás városi hajduk állottak diszorséget.

A ravatalt a város közönsége sűrű sorokban látogatta.

A temetési szertartás a városháza előtti térről, történt március 30-án délután 4 órakor. — A gyászszertartást *Kriston Endre* püspök, a Székesfőkapitán nagyprepostja tartotta fényes papi segédlettel.

A temetési szertartás alatt a koszorus Egri Dalkör énekelt gyászdalokat *Huszthy Zolán* országos társaknaggy vezetése alatt.

A szertartás végeztével a város közönsége nevében *Trak Géza* polgármester, a száz éves Egri Kaszinó nevében pedig dr. *Erlach Sándor* búcsúztatták el az érdemes halottat.

A temetőben a Polgári Dalkör énekelt. Az egész temetés ideje alatt a városháza környéke el volt zárva a forgalom elől, mert az óriási számban megjelent gyászoló közönség még a Kossuth térre torkolló utcákat is ellepte.

Jankovics Dezső született 1853-ban P. Szikszón, Füzesabony mellett. Középkisloait és jogi tanulmányait Egerben végezte s ugyanott nyitott ügyvédi irodát 23 éves korában. Az ügyvédi foglalkozást azonban nem sokáig folytatta. 1877-ben már szolgabíróvá választották, majd 1884-ben Eger városhoz került árvászéki ülnöki minőségben, amely minőségben igen nehéz munka várt rá, mert nem sokkal előbb szökött meg a híres, sőt hírhedt *Lőrinczi János* közgyám, aki az árvák pénzéből rengeteget elikkasztott és évekig folytatott manipulációinak leplezésére az egész árvászéki irattárt meghamisította, eltüntette, vagy szándékosan összezavarta. Ezt az *Augias* istállóját *Jankovics Dezső* hozta rendbe évekig tartó szilusi munkájával.

1890-ben városi tisztü ügyészé, majd *Grónay Sándor* halála után 1897-ben egyhangulag polgármesterré választották, mely tisztséget egészen a háboru után történt nyugalombavonulásáig nagy körültekintéssel és bölcs mérséklettel látta el.

1911-ben a királyi tanácsosi címmel tüntették ki, majd a *Ferenc József* rend lovagjává nevezték ki.

Társadalmi téren is sokat és jól működött. Az ország egyik legrégebb kaszinójának, az egri kaszinónak évtizedek óta elnöke volt, de elnöke volt még az Egri Takarékpénztárnak, az Egri Önkéntes Mentő és Tűzoltó Egyesületnek és még sok másnak.

Egernek az utolsó évtizedekben létesült közintézményei mind az ő nevéhez fűződnek.

A halalesetről a családon kívül Eger városa és az egri kaszinó is gyászjelentéseket adtak ki.

Régen vérpad, ma csak — válóok...

Azt mondják és hirdetik sokan, akik az erkölcsök mai hanyatlását nem szeretik elismerni, hogy nincs dekadencia, mert régen is így volt... Sőt a múlt századokban még lazábbak voltak az erkölcsök, mint korunkban, a nuditás vagy női ruhatlanság, a házasság szentségének lemosolygása, a válóperek és a gyors válások elszaporodása idején. Ezzel szemben nézzük meg annak a házasságtörési pernek aktáit, amelyet régi iratokból a következőkben tár elénk PÁZMÁNY LAJOS, Heves vármegye főlevéltárnoka:

1723. február 25-én Szabó Márton megyei ügyész Tuba Erzsébetet azzal vádolja, hogy ámbár egy izben már vádolva volt házasságtörésért és a büntetéstől csak azért szabadult meg akkor, mert férje megbocsájtott neki, most ismét házasságtörésen kapták. Halált kér fejére és bemutatja a következő iratokat:

„En alább is megh irtt Tuba Örzsébet ezen levelemmel kötelezem arra magamat, hogy jöllehet Isten törvénye szerint Ábrahám Györgyhöz házas társul mentem, mind azon által mivel házasságbeli köteletségemet fére tévén, nyilván való Paráznságra attam magamat, az melyért is, hogy ha említett urnak sok emberséges emberek kérésire maga gratiájában nem vett volna, az Ország élő Törvénye szerint ezen gonosz cselekedetemért halált kellett volna szenvednem. Ahoz képest most mégh esztet(!) említett ur gratiájából elkerülvén, ha ezután legkevesebb gonoszságban, vagy csak gyanuban esném is, ezen vétkemért érdemlett halálos Törvényes büntetést el ne kerülhessem, sőt mint ilyen gonoszságban élőt, minden Törvény nélkül halálra szententiazhassanak, melyről adom ezen leveletem alább megh irt emberséges emberek előtt. Kunhegyes 6 Augusti 1720 Tuba Örzsébet x. Samuel Valentinyi x. Coram Judicibus et Juratis Turkeviensium. (A. m.: A turkevei esküdt bírák előtt.)”

* * *

„Mi nemes Nagy Kunságban lévő Turkevi Helység lakosai praesentibus recognoscaljuk (a. m.: jelen levélünkkel elismerjük), hogy minek utána praemittált (előlnevezett) Helységünkben lakos Ábrahám György Feleséghe Tuba Örzsébeth in Anno 1720. nyilvánvaló Paráznságban comperialtatott (találatott) volna, secundum Leges Inelyti Regni Nostrae Hungariae (Magyarországunk törvényei szerint) halált érdemlett volna, de ura nem gyönyörködven halálában, magához kívánta venni, reverzálist is adott magáról, minemü tenorral ime ezen saját keze keresztírásával megerősített reversalisbul világosan kitétszik. De praemittált (előlnevezett) cselekedetibül még meg sem tisztulhatott, urához haza sem ment, hanem az németekhez atta magát, az oltátul fogva odajárt és Paráznsági gonosz életiben élt. Melyről adgyuk ezen Helységünk usuált Pecséttyével megerősített recognitionkat (bizonyosság-levélünket) Turkevi die 21. Mensis februarii 1723. Turkevi Lakosok Közönségesen. (L. S.)”

* * *

„Deliberatum. (Ítélet:) Mivel hogy a kihallgatott tanúk vallomásából kitűnt, hogy a vádlott a bemutatott eredeti reversalis ellenére az előbbihez hasonló házasságtörést követett el, fejvesztésre ítéletett.”

* * *

Tuba Erzsébet büne 1933-ban csak válóokat jelentene. Kétszáz évvel ezelőtt pedig a vérpadon fejét vették érte. Így változnak az idők és az erkölcsök.

A Hungária Villamossági R.-T. hatvani villamos kiállítása.

A Hungária Villamossági R.-T. Hatvanban az áramfogyasztók érdekében ezidén is megtartotta az izlésesen összeállított propaganda vándorkiállítását február hó 26-tól március hó 22-ig terjedő időben, hogy akiknek nincs módjukban, egy háztartási mint a modern világítási újdonságokkal megismerkedni, azt e kiállításon lehetővé tegye, úgyszintén hogy az elektromos áram különféle alkalmazási módjaival a közönséget megismertethesse.

A kiállítás megnyitását emelte a vállalat főmérnökének „A villamosság a gyakorlatban és a tudományban” címmel tartott előadása, — hol a villamosság alapelveit és felhasználási módozatait tudományos alapon, de mindenki számára érthetően fejtegette, mely a jelenlevők nagy tetszését váltotta ki.

A kiállításon bemutatásra kerültek a legegyszerűbb villamos vasalótól és forralótól kezdve, melyek majdnem nélkülözhetetlenek egy a legegyszerűbb, mint a legmodernebb háztartásban, — a legmodernebb villamos konyháig az összes háztartási villamos cikkek különböző kivitelekben, u. m. kávé és teafőző-gépek, sütők és melegítők, melegvíztárolók és jégszekrények, házisz vattyuk a háztartás különböző igényeinek megfelelő vízszükségletére.

A háztartási villamos cikkek között láttuk a különféle praktikus mosógépeket, melyeket különösen a hölglátogatók szakértői figyelemmel vizsgáltak, úgyszintén a legújabb típusu porszívók és villamos seprő, valamint parkett-kefélő gépeket, praktikus villamos kályhákat és szellőzőket.

Bemutatásra kerültek különféle rádiók izléses kivitelben, mely csaknem nélkülözhetetlen butordarab a ma élő ember lakásában.

Különös izléssel voltak összeállítva a legmodernebb csillárok, asztali és éjjeli-szekrény lámpák a legegyszerűbb és legmagasabb igényeket kielégítő változatokban, melyek nagy érdeklődést váltottak ki a látogatók között.

Nem feledkezett meg a kiállítás rendezősege a tudományos célokat szolgáló és orvosi villamos műszerekről sem, hogy ezáltal is bemutassa, hogy a villamosság, úgy a tudományos, mint a legemberibb, célokra, a szenvedő emberiség gyógyítására is sikerrel felhasználható.

A hatvani állomás új fűtőház főnöke. Értesülésünk szerint a nyugalomba vonuló Sötér Gyula fűtőházfőnök helyébe Darvas Bernát főmérnököt nevezték ki.

Hol nyaraljunk a nyáron?

Maradjunk a vármegyében! Az alkalmas helyek közlését, ismertetését jövő számunkban megkezdjük!

Viszontválasz a „Közegészségügyhöz.”

Írta: Beőkőnyi Victor.

E lap 5. számában kaptam választ e tárgyban írt cikkemre. Csak röviden kívánok erre felelni.

Válaszra, mikor a cikket megírtam számítottam és igen természetesnek találom, hogy azok kik „intra muros” vannak, nem épen lelkesednek érte. A vejele a válasz cikknek az, hogy igazam van — de. A sok „de” végre az „igazat” teljesen lerontani igyekszik, úgy hogy az „igaza van”-ból nem marad semmi. Pedig vagy igazam van — vagy nincs. Ha fontosabb a széles népréteg gyógyítása, úgy a körorvosi kerületeket szaporítani *kell*. Ha ellenben a körorvosok anyagi érdeke a döntő, ha ez a fontosabb megyei-országos szempontból, úgy hallgatok és megmaradok az eke szarvánál.

A válasz cikkben egyébként sok az ellentmondás. Nem bírja a falu népe az ebből eredő terhet elviselni — mondja a választíró. Erre szegény a földműves de arra nem, hogy a távol lakó orvoshoz, dolgoz mulasztásával és drága fuvarral (a drága fuvar választíró különösen kiemeli) vigye el betegét, küldjön messzire orvosságért. A drága fuvart egyszer egy héten a körorvos valahogy csak elbírja, de hogy bírja el a szegény földműves a mai gabona ár és 1—1 P-ös napszám mellett. A község szegény, valóban szegény, csak arra nem, hogy a hivatalos körorvosnak, majd semmiért, fizessen évi 2—500 P-t csak azért, mert a vármegye a letelepedett új orvos helyét, miért, miért nem, nem szankcionálja.

Az új orvos lakásvizonyát boncolja tovább a cikk, mikor is igen szíven viseli annak mi voltát. Hagyjuk ezt magára az orvosra, csak azt követeljük meg, hogy rendelője megfeleljen a szokásos előírásnak.

Választíró kételkedik abban, hogy egy új orvos meg tudjon élni egy szűkített orvosi körben. Mindenestre szép, hogy török orvostársával Tisztelettel kértem azonban, hogy mit tanácsolna neki? Hisz Istentem, élni csak kell. Ha már egy orvos elvégezte hosszas egyetemi tanulmányát, megvan a szigorúan előírt közbiz. gyakorlat, mit kezdjen? Eddig mintegy 10 évet áldozott életéből csak orvosi képesítésre — ha via abba — szakítsa el okmányát — nezzen más felé! Talán nem ezt gondolja a cikkíró? Menjén Budapestre — orvosnak? Nem gondolnám, hogy ezt tanácsolná, mikor már egy két év előtt is írták a lapok az ottani orvosi nyomorról. Akkor hát itt vannak a megyei városok — Eger, Gyöngyös? Igen Gyöngyös. E város lakossága cca 20.000 fő (1920-ban 17.870) orvosainak száma cca 50, így egy orvosra 400 fő esik. Körülbelül ugyanannyi esik a megye székhelyén Egerben is.

Tehát sem Budapest, sem vidéki város.

Milyen a falusi orvos arány. Vidéki városban 1:400, falun talán 1:1000-hez? Megyénkben van 1 orvosi kör — talán van több is — hol 7 község képez egy kört. E 7 község lakosainak száma kitesz kerekén 12.000, nem hibáztam, kitesz tizenkettőezer főt és ezt a 12.000 főt egy, egyetlen egy, a megye által szankcionált orvos gyógyítja. Tessék ezen egy kicsit elmélkedni, városban az arány 1:400, egy falusi körben 1:12.000. Most mikor e sorokat ide kopogtatom, jómagam sem akarom elhinni a dolgot. Szegény orvos, szegény falusi nép, szegény megye, szegény ország . . .

Kiról mintáztam az irottakat, kérdi a cikkíró. Személyes térre nem kívánom vinni az ügyet. Amit

én gáncsolok az az elavult rend — amit kívánok, az a haladás útja, ezt sürgetem, ezt kérem a megyétől, a megye azonban egyes befolyásos egyének érdekében, a köz és az egész magyarság nagy kárára ettől elzárkózik. Kartellek dülnek, rombolnak az országban. Itt van a vegyi gyárak kartellje, itt a szénkartell, itt a vaskartell és még tovább. Majd mindenki elítéli ezeket, hol gyengébben, hol erősebben — de — mégis élnek, sőt mint látszik növekednek és szaporodnak és — az ország? Az ország tekintélyét aláássák — minket is Balkánnak tekintenek.

De azért — de azért nincs igaza annak, aki az orvosi körök szaporítását kívánja, a letelepedni kívánó orvos menjen Gyöngyösre, hol az arány 1:400-hoz, ne akarjon körorvos lenni ott, hol 12.000 lakosra 1 orvos esik. Maradjon minden a régi ben. „Ej ráérünk arra még.”

A Hevesmegyei Takarékpénztár közgyűlése.

Március 17-én zajlott le a Hevesmegyei Takarékpénztár rendes évi közgyűlése, amelyen az előterjesztett 1932. évi mérleg, veszteség—nyereség számla és zárszámadás tárgyalatott.

A közgyűlés, amelyen Beniczky Elemér igazgatósági tag elnökölt, rendkívül értékes közgazdasági esemény volt. Jelen voltak Trak Géza polgármester, Bogma Dezső, a Nemzeti Bank egri fiókjának főnöke, a Pesti Hazai Takarékpénztár kiküldött igazgatója, a vármegye részéről Hevesy Gusztáv főjegyző, az árvaszék részéről pedig dr. Szabó Oszkár és számos érdeklődő.

Külön értékes eseménye volt a közgyűlésnek Trak Géza dr. polgármester igen nagy közgazdasági érzékről tanuskodó, nagyvonalú beszéde.

Dr. Trak Géza beszédében találóan mutatott rá a pénzüintézetek nagy, hivatásteljesítő munkájára. Példaképen mutatott rá azon érdekes körülményre, hogy a világháza hatása dacára a pengő értéke milyen szilárd és hogy a magyar bankok szemben a külföld bankjaival, nemcsak hogy nem vették igénybe az állam támogatását, hanem ők jöttek segítségére az államhatalomnak. Felemlítette továbbá, hogy a magyar penzüintézetek a leghelyesebb módon számoltak az östermelés nehézségeivel, s ezen körülményből azt a következtetést vonta le, hogy a magyar gazdasági élet megmentése a bankok fedezetkeín keresztül vivható meg. Rámutatott továbbá azon helytelenségre is, hogy egyesek pénzüket közvetlenül adják ki, sok veszéllyel, ahelyett, hogy a penzüintézetekbe vinnék, amelyeknél nem egy, hanem sok adóóra oszlik meg a felelősség.

Szövéttette azon veszedelmeket is, amelyeket azok helytelen ténykedése rejt magában, akik pénzüket a bankból kivéve, odahaza tartják. Kivonva azt a terrélsből, — csökkentve annak erejét.

Mint káros példát tüntette fel és a hazaárulás jellegével bélyegezte meg azok eljárását, akik külföldre csempésztek vagyonukat, azzal is szegényebbé téve a magyar gazdasági élet vérkeringését.

A közgyűlés közfelkiáltással egyhangulag elfogadta az igazgatóság jelentését s úgy az igazgatóság-nak, mint a felügyelőbizottságnak a felmentvényt megadta. Dr. Friedl Károly igazgatót, vármegyénk közgazdasági életének ez igen értékes tagját pedig melegen üdvözölték és köszönettel adóztak neki az intézet helyes és körültekintő vezetéséért.

Muzeumokat a járási székhelyeire!*

A „Hevesvármegye“ már két ízben tárgyalta ezt a témát és éppen ezért szükséges ezzel tovább foglalkozni, mert az elvetett mag csak így fog kikelni és megerősödni.

Az eddigi két cikk már szépen kiemelte ugyan a muzeumok kulturális célját és fontosságát, ezen újabb cikk más oldaláról kívánja megvilágítani az újabb lehetőségeket.

Hazánk muzeum ügye igen fejlett, de csak a fővárosban és néhány nagyobb, régi, vidéki városban. Annál elhanyagotabb a megyénk nagy részében. Még járási székhelyek is vannak, ahol nincs egy kis muzeum, vagy gyűjtemény. A nagyobb községek között is talán Füzesabony dicsekedhet ebből valamivel.

Pedig mennyi érték, milyen sok szép emlék pusztul el amiatt, hogy nincs, aki gondozásba vegye, nincsen, ahová elhelyezni tudná egy-egy lelkes műkedvelő régész.

Ezért kellene minden község részére elrendelni a régi dolgok megőrzését, a népviselet régi és meglevő szépségeit elrakni az utókor számára. Össze gyűjteni a háziipar remekait, a pásztor-élet eszközeit, a község történelmi leleteit. Minden falunak van valami érdekessége, ami holnap már nem lesz meg. A sok szép régi ködmön, rokka, guzsaly, szövöszek, stb. mind tönkre megy, ha nincs, aki rá gondoljon.

Papok, tanítók, jegyzők és intézők mind lehetnek lelkes munkásai a gyűjtésnek. S valószínű, lesz olyan is, aki önzetlen rendezője és őre lenne a gyűjtött dolgoknak.

Ha aztán megvan egy-egy községben a kezdő kis gyűjtemény, kérjen a járási székhely a másodpéldányokból és rendezze be ebből a járás összesített muzeumát.

A gyűjtés tárgya lehet minden, ami a községre vonatkozik. Régi iratok között de sok érdekes kerülne, ha valaki egyszer belenézne! Községházakon rengeteg anyag van, csak meg kell látni. Például Tiszánán még megvan a régi világ derese! Ami eredetiben eltehető, úgy őrizzük meg, ami nem, képbén. Térképek minden községről legyenek a járás székhelyén. Fényképek, festmények, egyházi tárgyak, természeti ritkaságok, mind számbajöhetnek. Például Hatvanban sok szép koppantó van a r. k. templomban.

Egy-egy uri család hány érdekes régiséget őriz, amit a tulajdonjog fenntartása mellett megőrizne egy-egy muzeum.

Aztán ott van a török idők sok maradványa. Hány helyen hozna fel az ásó értékes leletet, ha valaki néhány pengő árán ásatna. Például Gyöngyöspátán a vár helye. (Pásztón és Ágasváron is találtak már valamit, azt beszéljük.)

Hatvanban is volna tennivaló. A régi török idők emlékei, a régi épületek megmenthető oszlopkövei. (A Bindfeld-féle magtárban, ami régi templom volt!) A baji vár helye feltáratlan, a község története megiratlan. Egy darab sincs eltéve a már rohamos pusztulásnak induló népviseletből. Régi paraszti ágyak, szövöszek, löszerszámok stb. mind hajlékra várnak.

Hatvanban van már sok szép anyaga, talán már helye is lesz a rendőrségen, csak rendezni kellene, aztán hozzáférhetővé tenni az egészet.

Hogy aztán ne aludjon el az ügy, alakuljon meg járásonként egy muzeum-barát egyesület. Ebben legyen benne mindenki, aki az ügy iránt érdeklődik és senki olyan, aki csak dísznek kapná meg az elnöki és egyéb címet. Mintának ajánlható a budapesti „Operabarátok Egyesülete.“

Az egyesület sem kell, hogy ujonnan alakuljon. A legtöbb helyen van Népművelési Bizottság, vagy Közművelődési Egyesület, l-hetne azon belül is megalkotani. Az így megalakult egyesület aztán a fenti célokat tűzze ki maga elé és helyenként gondoskodjék az anyagi eszközökről is.

Mintának igen buzdító a Borsod-Miskolci Muzeum, a szegedi, egri stb.

Utmutatónak pedig a megyénk hivatásos és műkedvelő régészei, azonkívül a Nemzeti Muzeum ajánlható.

Végül egy kis jóakarát és egy kevés munkát a vezetők részéről úgy a megyénél, mint a járásnál és a községeknél.

A többi már magától megy, csak egy ember legyen, aki ezt az ügyet felkarolja és megindítja.

Vajjon lesz-e? Vajjon ki lesz az?! . . .

*E cikkünket a kultura egy lelkes barátja írta, szívesen közöltük, mert minden sorával egyetértünk. — A mozgalom élén Hatvanban Révész József m. kir. rendőrtanácsos, dr. Kékessy Dezső járási főszolgabíró és Várkonyi Sándor főjegyző állanak.

A hatvani frontharcosok szervezési munkája.

Szinte hihetetlennek tetsző nemtörődömség után végre a megvalósulás stádiumába fog a közeli napokban jutni a hatvani frontharcosok fősoportjának megalakulása.

A szervezési munka élén Cserey Vilmos tábornok. Ring Gyula építésmérnök állanak, akik az Országos Frontharcos Szövetség által megbízott dr. vitéz Lénárd Béla vezetőtisztel és a melléjük választott bizottsági tagokkal karöltve minden lehetőt elkövetnek, hogy az alakulógyűlés minél rövidebb idő alatt, s minél impozánsabb keretek között az összes volt tüzvonalbeli katonák bevonásával történjék meg.

Feldebrőn március 21-én, este, 11 óra tájban tűz keletkezett, mely a zúgó szélviharban három házat összes melléképületeivel lángba borított és elhamvasztással fenyegette a község házainak legalább is egyharmadát, más szóval a község derekát. A helybeli és a szomszédos községekből segítségül érkezett önkéntes tűzoltóságnak, támogatva a lakosok erélyes, rátermett közreműködésével sikerült a tűzfészeket eloltani és a veszedelmet elhárítani. Két gazda kárja a biztosítás révén meg fog térülni. A tűz oka eddig ismeretlen. A lakosság rettegését erősen növelte az a körülmény is, hogy a tűzvész idején a közvilágítás villanylámpái kialudtak; nem tudták ugyanis azt, hogy ily esetben az előljárási vizsugár kitűnő vezető és a csővezető tűzoltót lesujthatja. De még a biztosítási kártérítésnél is drágább volt a betevő falat nélkül maradt három családnak a derék előljárási által megindított segélyezési akció, mely 57 mázsa élelmiszert, 224 pengőt, tüzelőt, takarmányt, házfelszerelést, ruhaneműt hozott egybe a közveszélyt teljesen átértett, lsten iránt hálás, irgalmas lakosság részéről.

Kékes szálló a Mátrában, 1000 méter magasságban.

A gyöngyösi Mátra természeti szépségekben bővelkedő, csodálatos szép helyén a Kékestetőn 1000 méter magasságban immár tető alatt áll és június hó 3-án megnyílik a legtökéletesebb hygiéniával berendezett nagyszerű építmény a Kékes szálló.

És ahogy így ma a bizalmatlan vállalkozásnélküli, megdermedt tüke korszakában csodálatlalt nézzük a tenni akaró mesteri kezek szorgos munitáját valahogy úgy érezzük, hogy köszönő, elismerő szavunk önkénytelenül is először az alkotók, — a vállalkozó építők felé irányul.

Nagyszerűt alkottak, sok munkáskézen kenyeret adva eddig is, — ezután is olyan helyen, ahol a természet rajongói évtizedek óta csak lelkük titkos rejtekében mernek gondolni valami kisebbszerű építményre, ahonnan korán kelve köszönthetik az eltető — felkelő napot.

A titkos, rejtett vágyból valóság lett — nagyszerű építkezési alkotás, remek intézmény, amelynek nemzetgazdasági értéke elvitathatatlan, hiszen tökéletesen mellőzhetővé teszi a gyógyulást keresőknek a külföldi magaslati helyek látogatását.

A Kékes szálló 40 ezer kat. hold ősi bükk és tölgy erdőségben fekszik 100 méterre a Kékestető kilátójától, ahonnan fenséges panoráma nyílik a Nagyalldre és a Magas Tátra vidékére is.

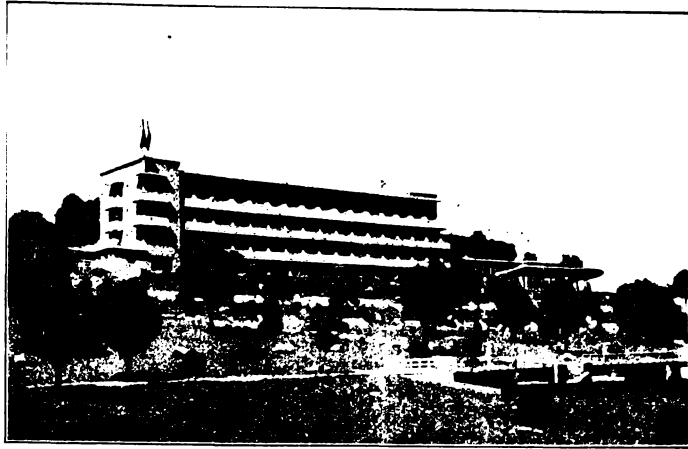
Éghajlata alpesi jellegű. Kivételes értéke, hogy a napsütés és a levegő páratartalmának viszonya igen kedvezően befolyásolt azáltal, hogy az Alföld 100 méter magas szintjéből 900 méter magassággal emelkedik ki.

Napsütésben rendkívül gazdag. 1932. évi hivatalos adatok szerint a télen 406 órán keresztül volt teljes napsütés, míg Budapesten ugyanazon idő alatt csupán 194 órán keresztül sütött a nap.

De nemcsak a napsütés időtartama, hanem annak intenzitása is rendkívül kedvező. A téli hónapokban az ultraviolet sugarakból 375 egységnyi jutott a Kékestetőre, míg Budapestre ugyanezen időben csak 35 egység jutott.

A levegő hőmérséklete is igen kedvező. 6° C-al hidegebb általában, mint az Alföldön. A téli hónapokban az intenzív napsütés folytán sokkal melegebb, nyáron pedig hűvösebb. Az eddig észlelt legmagasabb nyári hőmérséklet 25° C. volt.

Gyógyító tényezőkben rendkívül gazdag lesz az intézmény. Magaslati klíma, mely szaporítja a vérmenyiséget, melyebbe teszi a légzést, javítja az anyagcserét, fokozza az étvágyat, megnyugtítja az idegeket, hurutok és meghűlések ellen megedzi az ezekre hajlamosakat és meggyógyítja a Basedow kórban szenvedőket. 2. Diätas konyha Basedow kórosak, cukorbeteg, gyomor- és bélbeteg számára. Diätas fogyó- és hizlalókurák. 3. Orvosi laboratórium. Alapanyagcserevizsgálat. 4. Villanygyógy-módok. 5. Quarz. 6. Fekvő- és terepkurák. 7. Gyógytorna. 8. Magaslati strandfürdő. 9. Gyermekfoglalkoztatás és gyermekjátsszótér.

Ezek a kiváló adottságok az orvosi megvilágítás szerint rendkívül alkalmasak a következő betegségek gyógyítására: 1. Minden kimerítő betegség utáni lábadozás (reconvalescentia), 2. Basedow-kór. 3. Alkati és másodlagos vérszegénység, 4. A légutak hurutjai, 5. Asthma nervosum, 6. Általános testgyengeség, lesoványodás, étvágytalanság, 7. Angolkór és exudatív diathesis, 8. Idegkimerültség, álmatlanság, főfájás, migraine, 9. Ideges emésztési és szivzavarok, 10. Pubertas, climacterium, 11. Elhíjasodás.

Az orvosi ellátás kezelése is tökéletesen lesz megoldva. A gyógyszállóban állandó belgyógyász díjtalanul fog a szálló lakóinak rendelkezésére állani.

Végigjártuk a Kékes szálló berendezés alatt álló terkeit és örömmel állapíthatjuk meg, hogy a legmodernebb és leghygienikusabb elvek szerint épült, világos, tágas helyiségekkel. Minden szobában hideg, meleg folyó víz lesz, központi fűtés és rádió.

A szobák modern berendezésűek.

A legtöbb szobának szélmentes, tágas erkélye van. A szálló körül 15 holdas saját parkerdő terül el szép sétautakkal, kényelmes pihenőkkel.

A szálló előrelátó, körültekintő vezetősége igen helyesen strandfürdő létesítését is elhatározta. A strandfürdőt a kristálytisztaságú hegyiforrások vize fogja táplálni és itt az 1000 méter magasságban, alpesi napsugaras helyen egy rendkívül értékes gyógytényező lesz.

A sport és a turisztika is nagyszerűen művelhető lesz. Telen sielés, rődlizás, nyáron tenniszezés és turisztika lesznek a szórakoztató eszközök.

A teljes ellátás díja orvosi ellátással együtt naponta 2 ágyas balkonos szobában személyenként 12 pengő, balkonnélküli szobában 10 pengő. Egy ágyas szobában balkon nélkül 12 pengő, balkonnal 14 pengő. Fűtésért télen naponta 1 pengőt számítanak, kiszolgálásért 10/-ot. A diätás ételmezés naponta külön 1 pengőbe kerül.

Gyöngyös állomásról autóbusszon lesz megközelíthető a szálló, viteldíja 2 pengő lesz.

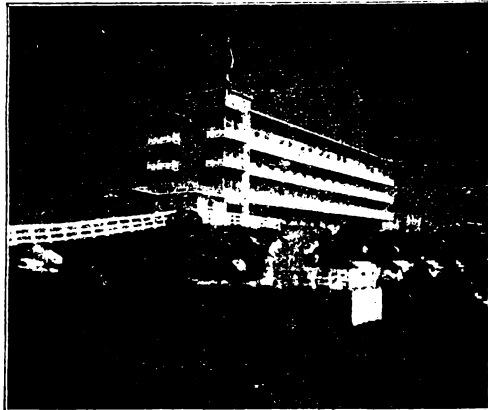
Budapestről társas autók is rendelkezésre fognak állni a közönségnek, viteldíja 8 pengő lesz, menetdíja 2¹ óra.

Vármegyénk közönségét elsősorban érdekli ezen nagylentességű győztes, hiszen a legtermészetesebb, hogy a szálló törzsvendégei elsősorban innen a környékről fognak regrutálódni.

De rendkívüli fontossággal bír ezen intézmény, mint gazdasági erőforrás is, amely idegenforgalmával nagyjelentőségű tényezője lesz vármegyénknek.

Mindennemű fölvilágosítással a Kékes szálló igazgatósága szolgál. Cím: Kékes szálló, Kékestető. Budapesti iroda: Apponyi tér 1.

A nagyszerű építmény a Magyar Magas és Mély Építkezési R. T. alkotása.

Halasi csipke.

Írta: Soltész Juci.

Talán soha nem volt olyan időszerű, mint a mai nagy gazdasági válság idején, hogy személyi és tárgyi nemzeti értékeinket megbecsüljük. Hiszen olyan sok szépet, hasznosat és művészt tud felmutatni ez a sokat szenvedett, megcsönkített kis Magyarország!

Egyik ilyen nagy nemzeti értékünk és büszkeségünk a látványos halasi csipke.

Dr. Fekete Imre kiskunhalasi polgármester kitűnő gondolata volt, hogy a légi csipkeremeket kiállítás keretében mutassák be és a rádió útján fejtsenek ki propagandát, hogy szélesebb rétegben is ismertessék ezt a nemzeti kincsünket, amelynek keletkezése az 1900-ik évre tehető.

Dékáni Árpád az ősi háromszázötven éves református gimnázium rajztanára Markovics Mariával karöltve kezdtek a gyönyörű csipkének megteremtésével foglalkozni. Dékáni remek magyaros terve alapján készültek a csipkeköltemények, amelyek csakhamar az egész világon ismertek lettek. Akkoriban harminc negyven leány dolgozott és nemsokára meg is jött az első siker.

1903-ban az iparművészeti társulat egy legyezőre hirdetett pályázatot, amelyen negyvennyolc pályamunka közül a Dékáni terve alapján készült csipkelegyező nyerte el az első díjat, majd a következő évben a kereskedelmi Miniszter kétezer koronás állami iparművészeti nagydíjat a Dékáni fele csipkevarró műhely kapta.

1904-ben a St. Louisi világkiállításon Dékáni grand prix-t kapott a csipkéért, két évvel később pedig a milanoi világkiállítás nyagydíját. 1908-ban Londonban tüntették ki Dékánt és azóta bárhol megje-

lentek a gyönyörű alkotások, mindenütt dícsértet szereztek.

Dékáni Árpád 1906-ban elkerült Halasról (két év előtt meghalt) és a csipkevarró műhely az állam, majd az országos háziipari szövetség kezébe került, mely utóbbi a rossz viszonyok miatt feloszlatta a csipketelepet. Ekkor egy szövetség alakult, amely kezébe vette a dolgot, de anyagiak hiányában kénytelen szüneteltetni a munkáltatást. A meglévő készletet értékesítik olyképen, hogy a gazdasági viszonyok miatt lényegesen lejjebb szállították az árakat.

Dékáni óta sokan terveztek csipkéket, így az iparművészeti iskolán és a textil szakon. A legművészebb terveket ujabban Stepanek Ernő gimnáziumi tanár készíti.

A csipke egyenrangú a brüsszeli csipkével, sőt sokkal több, változatosabb öltéssel és mintával készül. Míg a brüsszelinél nyolc-tíz fajta öltés van, a halasi harminckett fajta öltéssel készítik.

Minden terv eredeti magyaros, teljesen kézzel varrott. Értékét nagyban növeli az a körülmény is, hogy egy-egy tervből kevés készül, sőt vannak olyan darabok is, amelyek csak egy példányban.

Az előállítás természetesen a terv milyenségétől függ, de a kisebb darabok is legkevesebb egy hétig készülnek. Tehát a munkadíj teszi tulajdonképpen drágává és nem az anyag, mely a legfinomabb angol cérna kétszázastól hatszázasig. A nagyobb darabokat vastagabb fonalból készítik.

Az előállítás úgy történik, hogy a mintát másoló vászonra rárajzolják és a konturvonalakat vastagabb cérnából erősen rávarrják. Mikor ez készen van; a mintának ugynevezett pozitív formáit beszövik egyszerű vászonkötéssel, azután a közöket, a negatív formákat kitöltik a legváltozatosabb csipkeöltéssel. A kész csipkét a vászonnól lelejtik és kivásalják. Eleinte színes csipkét is készítettek.

A halasi csipkével számos külföldi folyóirat is foglalkozott már. Így az az angol „The Studio” című híres művészeti szaklap több ízben közölt képeket és cikkeket.

A kereskedelmi minisztérium által kiadott mintalapok között háromszor jelent meg halasi csipke.

Sajnos az első készítményekről nem csináltak fényképlevételeket és ezek elkallódtak.

Dékáni eredeti terveit után a könyvbarátok által kiadott „Magyaros ízlés” című műben is van egy reprodukció, ugyszintén az „Iparművészet” című szakfolyóirat is többször közölt képeket.

Jelenleg Markovics Mária vezetésével tizenöt-husz leány dolgozik, míg azelőtt százhatvanan is szorgalmaskodtak.

Ha minden magyar hölgy csak egy kis darabot venne a vitrinjébe vagy karácsonyi, alkalmi ajándékkul, nemcsak a megajándékozott örvendezne, de újból intenzíven megindulhatna a munka, kereshetnének a lányok és nem kellene felteni az ország e büszkeségének és specialitásának, a halasi csipkének a sorsát.

Lapunk legközelebbi száma a húsvéti ünnepek alkalmából, ünnepi szám lesz. Munkatársainkat kérjük, hogy kézírataikat kellő időben hozzánk juttatni sziveskedjenek.

Az előfizetési díjakat kérjük sürgősen beküldeni! Ne csak olvassa, hanem terjessze is lapunkat. Eredményesen hirdethet a „Hevesvármegyében”.

A debreceni postaigazgatóság figyelmébe!
 A hozzánk érkezett panaszok egész sokaságát közvetítjük a postaigazgatósághoz, amidőn reámutatunk a hatvani postahivatal vezetőjének a közönség jogos érdekét sértő azon rendelkezésére, hogy megtiltotta a levélhordóknak, hogy a postánál odaadhassák a címzeteknek a levelet. Jogosan kérdezzük, mivel közérdeket sért az, ha valaki reggel 8 órakor és nem 11-kor kapja meg a postáját. Elhisszük, hogy a holt betűk között van ilyen lehetetlen rendelkezés de ma talán csak a kintlódó, de még eleven élet mégis csak nagyobb ur már a megszokás alapján is a holt betűnél! Ne azon törjük a fejünket, az állam szervei, akiket a közönség adóilléréiből dotálnak, hogy mivel lehetne a közönséget megpiszkálni, hanem azon, hogy miben lehetnének a vergődő közönség segítségére. Bizton hisszük és joggal kérjük és várjuk, hogy az érdemes postai igazgatóság a jogos panaszok alapján, megnyugtató intézkedéssel visszaállítja a régi állapotot, amidőn a levélhordó még nem volt haragban a címzettel. Hatvan nem lehet kivétel, ilyen kezelési módszer az ország egyetlen helyén sincs.

ELADÓ:

korai és őszirózsaburgonya-vetőmag, folytontermő gyökeres málnacsemete, Madlein Royal (korai érésű), és Muscat Alexander 2 éves hazai gyökeres szőlővessző. Érdeklődők a

Nagygombosi Uradalom Igazgatóságához forduljanak.

Eladó földbirtok.

600 magyar hold nagyságú földbirtok, amely áll 320 hold szántó, 200 hold erdő és mintegy 75 hold legelőből, PÁSZTÓ környékén eladó.

Komoly érdeklődésre KIADÓ-HIVATALUNK a szükséges felvilágosítást készséggel megadja.

200./1933. szám.

Arverési hirdetmény-kivonat.

Tiszapolgári Takarékpénztár f. a. végrehajtónak Trencsényi Imre végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyében a telekkönyvi hatóság végrehajtási árverést 1735 P. tőkekövetelés és járáslécai behajtása végett a tiszafüredi kir. járásbiróság területén levő, Tiszafüred községben fekvő s a tiszafüredi 1728. sz. tkvi. betétben A+1 sorsz. s 1092 hrsz. alatt felvett ház és beltelekre 1920 pengő kikiáltási árban elrendelte.

Az árverést 1933. évi április hó 18 napján délelőtt 9 órakor a telekkönyvi hatóság hivatalos helyiségében fogják megtartani.

Az árverés alá kerülő ingatlan kikiáltási ár felénél alacsonyabb áron nem adható el.

Az árverelni szándékozók kötelesek bánatpénzzel a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy az 1881: LX. t.-c. 42. §-ában meghatározott árfolyammal számított óvadékképes értékpapírosban a kiküldöttnél letenni, hogy a bánatpénznek előleges bírói letéti helyezéséről kiállított letéti elismervényt a kiküldöttnek átadni és az árverési feltételeket aláírni (1881: LX. t.-c. 147, 150, 170. §§; 1908: LX. t.-c. 21. §.)

Az, aki az ingatlanért a kikiáltási árnál magasabb ígéretet tett, ha többet ígérni senki sem akar, köteles nyomban a kikiáltási ár százaléka szerint megállapított bánatpénzt az általa ígért ár ugyanannyi százalékáig kiegyenlíteni (1908: XLI. 25. §).

Tiszafüred, 1933. évi január hó 19 napján.

Dr. Pechtol Jakab s. k.
kir. járásbíró.

A szerkesztésben résztvesznek:

Egerben: Dr. Erlach Sándor, Gyöngyösön: Dr. Katrics Kálmán, Tiszafüreden: Dr. Végh József
 Kevesen: Figlár Géza, Pásztón: vitéz dr. Szilágyi Sándor.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:

Vig Vilmos, Hatvan, Telefon: 85.

Társ szerkesztő: Balogh István Gyöngyös.

Kéziratok, előfizetési és hirdetési díjak a kiadóhivatal címére Hatvanba küldendők.

Hirdetések díjszabás szerint.

A jó gazda tudja, mi kell: **Monori Mag** mindig kikel!

Magyar Magtenyésztési r. t.

Budapest-Monor

KÖZPONTJA: BUDAPEST, IV. SZÉP-U. 1. SÜRGÖNYCIM: GRANÁRIUM.

MONORI MAGKERESKEDÉSE: BUDAPEST, IV. KOSSUTH L. U. 3.

TELEFON: AUT. 86-8-60.

OSZI ÁRJEJYZÉK KIVÁNATRA INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

**Bindfeld Márk és fiai
részvénytársaság**

épületi kereskedő cégnél
a legmodernebb kivitelű
cementárúk és műkövek
beszerezhetők.

Hatvan. Telefon 30.

Blumenthal Béla

épületi-kereskedése és
cementgyára.

Hatvan. Telefon 29.

Elsőrendű cementárúk!

Mindennemű építőanyag:
cement, téglák, cserép, nád, kőpor stb.
a legjobb minőségben kapható.

„Orion”

elsőrendű rádió
készülékei

Fuchs Lajos

kerületi képviselő
üzletében kaphatók.
Telefon 108.

**Eladó gyümölcsfa-
oltványok**

KESERŰ BÁLINT faiskolájában, Pusztamonostor, Szolnok megye. (A Magyar Faiskolai Szövetség tagja.) Alma, körte, szilva, kajszli, cseresznye, meggy, dió, eperfa magról, vadkörte és vadalma, két éves csemeték. Versenyképes minőség és árak. Árjegyzéket kívánatra küldök. Látogatókat szívesen fogadok. Telepem közvetlenül a pusztamonostori vasútállomás mellett van.

Minden városban

és minden faluban tudják, hogy milyen kellemes és előnyös megszállni.

BUDAPESTEN

BRISTOL SZALLÓBAN.

Előzékeny kiszolgálás.

Kellemesen fűtött szoba. Kitűnő ellátás.

Naponként és személyenként 12. -- P.-ért.

Bell Miklós

tégla és
cserépgyára.

Mátraderecske.

A gondos háziasszonynak
csütörtökön
első teendője, hogy felkeresse
HAJDU ÁRMIN

üzletét,

ahol friss pörkölésű elsőrendű
kávéf

kap igen jutányos áron! — Denaturált szesz nagyban és kicsinyben! — Vidéki megrendeléseket pontosan eszközölök! — Saját érdeke parancsolja, hogy egyszer próbálja meg.

Központi iroda:
Horváth Mihály ucca 774.

**Nagy és kisméretű
géptégla, hornyoltcserép**

A Hatvani Göztégla és Cserépgyár r.-t.
hatvani gyártelepén kitűnő minőségű.

Nagy méretű tégla	hornyoltcserép
Kisméretű „	Gernycserép

TELEFON:	VIDÉKI
Központi iroda 22.	viszonteladókát
Gyártelep 31.	keresünk.

**Olcsó áron,-
részletfizetésre is kapható!**

Standard

rádiókészülékek

Illés Béla

radiószaküzletében.
Eger. Telefon: 230.

ASBESTPALA-ÉRTÉKESITŐ K. F. T.

„NAGYBÁTONY-UJLAKI” EGYESÜLT IPARMŰVEK R. T. = MISKOLCI ÉS TÁRSA ASBESTCEMENTPALAGYAR B. T.
PALAGYÁRTMÁNYAINAK KÖZPONTI ELADÁSI IRODÁJA: Budapest, V. Vilmos császár-út 32.
Sürgőny cím: PALAKÖZPONT. Gyár: PISZKEN (Esztergom m.) Telefon: 274 30.

A legjobb és legbiztosabb tetőfedőanyag, amely soha javítást nem igényel, a tűz, fagy és vihart álló

„TERRENOL” és a „UJLAKI” ASBESTCEMENTPALA!

Kerületi képviselő HATVANBAN: Blumenthal Béla fakereskedő.